

Dostępność usług społecznych a przestrzeganie wartości Unii Europejskiej.

Fundacja Socjometr realizuje projekt „Równe traktowanie seniorów na obszarach wiejskich sposobem na ochronę podstawowych praw i wartości Unii Europejskiej”. Doświadczenie, które zdobyliśmy przez lata pracy z wiejskimi społecznościami wskazuje, że seniorzy mieszkający z dala od dużych aglomeracji mają utrudniony dostęp do wielu usług. To może oznaczać, że doświadczają nierównego traktowania, które jest niezgodne z zasadami, na jakich opiera się Unia Europejska.

Karta Praw Podstawowych to dokument, który określa wartości Unii Europejskiej. W jego preambule czytamy, że „Unia jest zbudowana na niepodzielnych, powszechnych wartościach godności osoby ludzkiej, wolności, równości i solidarności”, „opiera się na zasadach demokracji i państwa prawnego” oraz stawia „jednostkę w centrum swych działań”.

Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej zwraca uwagę na potrzebę równego traktowania seniorów. Dotyczy tego wprost jej artykuł 25: „Unia uznaje i szanuje prawo osób w podeszłym wieku do godnego i niezależnego życia oraz do uczestniczenia w życiu społecznym i kulturalnym”.

Jedną z podstawowych wartości Unii Europejskiej jest RÓWNOŚĆ. W karcie Praw Podstawowych wskazuje się na jej następujące aspekty:

1. Równość wobec prawa,
2. Niedyskryminacja, w tym zakaz dyskryminacji ze względu na wiek
3. Różnorodność kulturowa, religijna i językowa,
4. Równość kobiet i mężczyzn,
5. Integracja osób z niepełnosprawnościami.

W 2020 roku Ministerstwo Rolnictwa zleciło badanie „Równe traktowanie dzieci i młodzieży z obszarów wiejskich w dostępie do usług społecznych, zdrowotnych, edukacyjnych, sportowych i kulturalnych. W jego realizację zaangażowani byli członkowie zespołu Fundacji Socjometr. Raport z tych badań dostępny jest na stronie internetowej

„Grant realizowany ze środków Unii Europejskiej w ramach projektu SPLOT WARTOŚCI”



Dofinansowane przez
Unię Europejską

sieć
splot
wartości

(<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/koordynator-ds-rownego-traktowania>. Zawiera on konkluzję, że “trudności w dostępie do usług publicznych, których doświadczają dzieci i młodzież z obszarów wiejskich mogą być ujmowane w kategoriach nierównego traktowania.” Dostępne dane statystyczne wskazują, że problem ten dotyczy także osób starszych.

Starzenie się społeczeństwa jest poważnym problemem w Polsce. Według „Prognozy ludności na lata 2023–2060” (GUS) w latach 1991-2019 przeciętne trwanie życia kobiet wydłużyło się o 6,7, a mężczyzn o 8,2 lat. Jednocześnie niskie wskaźniki płodności powodują, że w rośnie współczynnik obciążenia demograficznego. „W 2022 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym (...) przypadało 70 osób w wieku nieprodukcyjnym (0–17, 60+/65+). W 2060 r. będzie to już 105 osób (...)”.

W Polsce już teraz występują problemy z zapewnieniem usług społecznych dla seniorów, które będą się tylko pogłębiać. W szczególności będzie to dotyczyć obszarów wiejskich, które doświadczają depopulacji. Dane statystyczne nie odzwierciedlają skali tego procesu. Według Banku Danych Lokalnych w latach 2013-2023 liczba ludności wsi zwiększyła się z 15 210 978 do 15 251 676. Przyjrzenie się strukturze osadniczej wskazuje, że za ten wzrost odpowiada rozbudowa „obwarzanków” dużych miast, a sytuacja poza największymi aglomeracjami jest zupełnie inna. W 2023 roku na wsi mieszkało 2 031 428 osób powyżej 65 r.ż, w tym 791 115 mężczyzn i 1 240 313 kobiet. Ich potrzeby są zróżnicowane w zależności od wieku czy płci, co utrudnia tworzenie odpowiedniej oferty usług.

Fundacja Socjometr działa na rzecz rozwoju innowacyjnych sposobów świadczenia usług społecznych dla seniorów na obszarach wiejskich, np. w formie gospodarstw opiekuńczych. Takie działania mają na celu poprawę sytuacji osób potrzebujących, ale mają one przełożenie także na szersze procesy rozwoju obszarów wiejskich. Chcemy również siecować ludzi i organizacje z obszarów wiejskich, którzy pracują na rzecz seniorów. Wspólnie możemy tworzyć ruch społeczny, który będzie zabiegał o przestrzeganie praw osób starszych i mieszkańców wsi, które znajdują potwierdzenie w zapisach Karty Praw Podstawowych.

„Grant realizowany ze środków Unii Europejskiej w ramach projektu SPLOT WARTOŚCI”



Dofinansowane przez
Unię Europejską

sieć
splot
wartości